

Tett potte? Oh shit!

Skrevet av Grete Karin og Alf Morten Granholt

fredag 10. juni 2011 00:00 - Sist oppdatert lørdag 23. juni 2012 17:11

Så har også vi opplevd det som mange har beskrevet så levende, både når det gjelder selve **problemet og sølet som følger med**

. Vi advarer mot bilder som ikke nødvendigvis egner seg mens man spiser.

Etter en deilig søndag frokost skulle vi benytte den luksus det er å ha veslehuset med seg i båten. Det gikk fint, helt til vi skulle "trekke ned" eller bruke toalettumpa. Det gikk fint å pumpe inn vann, men så stod plutselig stempelet dønn fast – nærmest hugget i stein.

Er det noe admiralen om bord liker, så er det Ragner Kvam jrs holdning om at **toalettet ligger plassert under skipperen arbeidsmessig**

. Skipperen har høstet stor takknemlighet ved de mindre problemer vi har støtt på i vårt etter hvert lange båtliv.

Vi er av de som sender papir gjennom systemet, og dette er jo omdiskutert. Det er lettoppløselig papir (men ikke typen som selges i båtbutikker), og vi er nok noe mer sparsomme i båten enn ellers. Det har gått fint – lenge.

Nå var det best å komme seg til brygga, med rikelig tilgang på ferskvann. Vi startet med å skru løs toalettet, putte det i en stor pl

astsekk og bære det ut på brygga til spyling og service. Deretter var det slangen mellom toalettet og tankens tur. Vi antok at den ville være vanskelig å lirke ut, men ble gledelig overrasket. Overrasket ble vi også da vi så laget inne i slangen – en knapp cm – med **urinsyre, type forstenet**

. Det så faktisk ut som om det var en slange med et støpt "innerlag" – jevnt og fint, men med betydelig mindre diameter enn da slangen var ny. Slangen var også svært stiv og tung.

Tett potte? Oh shit!

Skrevet av Grete Karin og Alf Morten Granholt

fredag 10. juni 2011 00:00 - Sist oppdatert lørdag 23. juni 2012 17:11

Ut på brygga også med den, heftig spyling, som løsnet noe. Så tok admiralen fram øksa, det pleier å hjelpe. Slangen ble lagt på et jevnt underlag og banket forsiktig (med baksiden av øksa, ja!) fra flere sider og så spylt – igjen og igjen. Det tok en liten time før slangen var betydelig lettere, mer bøyelig og med bedre diameter.

Endestykket på toalettet hadde også fått liten diameter – og en papirpropp. Proppen hadde gått fint gjennom dersom diameteren ikke hadde krympet, men det hadde den jo. Her var skipperen i sitt rette element, og hadde snart fikset og vasket moroa.

Slangen lot seg lett sette på plass og monteres – den var tross alt både lettere og smidigere enn på en lang stund. Toalettet var også greit å få på plass, selv på vårt relativt lille bad (SO 37 trelugars). Før det ble satt på plass hadde admiralen benyttet muligheten til rundvask av både skap og bad – det er ikke ofte hun har så godt armslag – og vi har jo slått fast at hun er slagkraftig.

Vi er ikke de første og blir nok ikke de siste som opplever dette. Av mange gode historier vi har hørt, er denne en av de mindre dramatiske. Vi hadde ikke båten full av gjester. Vi var nær en havn med mye ferskvann. Skipperen har mye fint utstyr som kom godt med. Men kan vi forebygge historier som denne?

Dersom du skal bytte toalett – spør dine båtvenner og nyt godt av andres gode og dårlige erfaringer. Styr unna de opplagte fellene, og lær av erfarne dofolk. Med den erfaringen vi har, er Jabsco, som sitter i de fleste Jeanneauene, et godt valg. Vi har skrudd en del på et annet merke i en annen båt, og den Jabsco-modellen vi har er god på flere felter. Det er lett å få tak i deler, og det er lett å komme til skruer dersom du virkelig må skru litt.

Bruk mye vann. Skyll grundig og pump lenge, lenger enn du tror, ifølge Svein Gretland i Teknisk utvalg i klubben. Da blir ikke guffe liggende og godgjøre seg i rørene, men kommer helt opp i tanken. Nå målte vi ikke slangen da vi hadde den ute, men på øyemål tipper vi i hvert fall en og en halv meter slange. Fordi vi har falltank på våre båter, skal materien pumpes opp i tanken – du skal pumpe en del for å få materien gjennom. I tillegg er det kanskje greit å etterskylle med vann. Men da blir jo tanken fortere full...

Belegget som kommer i septikkslanger og tank er kalk som skilles ut i en reaksjon mellom urin

Tett potte? Oh shit!

Skrevet av Grete Karin og Alf Morten Granholt
fredag 10. juni 2011 00:00 - Sist oppdatert lørdag 23. juni 2012 17:11

og saltvann, ifølge Svein Gretland. En løsning er å bruke eddik (25%) i blandingsforhold 1 : 4 eller noe annet surt (som ikke bør ødelegge pakninger etc). Pump eddikløsningen gjennom til du er sikker på at slangen mellom toalettet og tanken er full og la den stå et døgn. Deretter pumpes løsningen inn i septiktanken. Dette løsner belegget og bør gjøres regelmessig for ar du skal unngå problemer. Men er belegget veldig tykt må du nok til å skru fra hverandre de enkelte deler, banke og vri slangene til du får ut alt!

Jabsco har **servicesett med deler som bør byttes regelmessig**. Spesielt kan “gummitrakten” som skal hindre tilbakeslag av guffe skiftes regelmessig – gjerne hvert år. Det kommer an på hvor mye dere bruker toalettet. Skipperen sier at dette er en jobb de fleste tar på strak arm, men admiralen vil få bemerke at skipperen er mer enn gjennomsnittlig nevenyttig. Svakt utviklet luktesans er et pluss her.

Når det gjelder pumping: Ligger det septik i slangen over tid, blir det **lukt**. Da er det ikke annet å gjøre enn å skifte slangen. Kjøp ny **slange av god**

kvalitet – det er kanskje ikke her du velger Biltema. Det gikk greit å få slangen ut, men det er likevel en jobb du kanskje gjør sjelden heller enn ofte. Gode septikslanger er etter vår erfaringer dyre, men verdt det. Råd fra fagfolk er at på billigere slanger kan lukta “gå gjennom”, og det er ikke trivelig.

Vurder å **leve papirløst** i båt, ikke send papiret gjennom systemet. Dersom du velger papir, bør gjester instrueres, eventuelt følges på badet :-)

Når du er **ute på tur over flere dager**, kan det være fristende å la septiktanken stå oppe hele tiden. Det frarådes. Gjør det heller til en vane å tømme tanken før du drar til land. Står kranen oppe hele tiden, vil gjerne materien forsvinne ut, mens papiret (dersom du altså bruker det) blir liggende igjen. Over tid tørker det, og blir til en effektiv propp når det passer som dårligst.

For noen år siden fikk vi et tips av Jens Petter Flesvig hos Heitmann Marin: Etter hver helgetur eller når du setter fra deg båten bør du **skylle septiktanken og fylle den med ferskvann med noe sanitærvæske i** . Da “mykner” du materien og eventuelt toalett papir slik at det ikke forsteiner seg, og når du etter hvert tømmer, er massen bløt og tanken tømmes bedre. Tenk deg at systemet tetter seg i bunnen av tanken – med full

Tett potte? Oh shit!

Skrevet av Grete Karin og Alf Morten Granholt
fredag 10. juni 2011 00:00 - Sist oppdatert lørdag 23. juni 2012 17:11

tank over. Det er ikke en morsom jobb å ta tak i...

Det hindrer også lukt. En **“tørr” tank** med rester av litt av hvert som står i varme og godgjør seg vil lukte.

Gir artikkelen "mersmak" eller sliter du med liknende problemer? Den erfarne Najad-servicemannen Christer Nyholm her sine [gode råd om temaet](#).

Vi ønsker dere en flott seilsesong med god fordøyelse og et velfungerende toalett.